

SPOR HUKUKUNDA TAHKİM

Av.Nur YILDIZ

İÇİNDEKİLER

KISALTMALAR CETVELİ	ii
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	
ZORUNLU TAHKİME İLİŞKİN DÜZENLEMELER	
ZORUNLU TAHKİME İLİŞKİN DÜZENLEMELER.....	2
A. 6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN (TKHK)	2
B. ZORUNLU TAHKİME İLİŞKİN DİĞER HUKUKİ DÜZENLEMELER	4
İKİNCİ BÖLÜM	
SPOR HUKUKUNDAN DOĞAN UYUŞMAZLIKLARDA TAHKİM METODLARI	
I. SPOR TAHKİM HUKUKUNA İLİŞKİN ANAYASAL DÜZENLEME.....	5
II. SPOR TAHKİM HUKUKUNDA ZORUNLU TAHKİME İLİŞKİN KANUNİ DÜZENLEME	6
A. DOĞRUDAN SPOR HUKUKUNDAN DOĞAN UYUŞMAZLIKLARIN ZORUNLU TAHKİM YOLUYLA ÇÖZÜMÜ.....	6
B. 3533 SAYILI KANUN İLE SPOR HUKUKUNDAN DOLAYLI OLARAK DOĞAN UYUŞMAZLIKLARIN ZORUNLU TAHKİM YOLU İLE ÇÖZÜMÜ	7
III. SPOR HUKUKUNA İLİŞKİN UYUŞMAZLIKLARDA İHTİYARİ TAHKİM YOLU	8
IV. SPOR HUKUKUNDAKİ UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜNDE AD HOC TAHKİM YOLU	9
V. SPOR HUKUKUNA İLİŞKİN UYUŞMAZLIKLARDA ÜCRET TAHKİMİ	10
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	
SPOR TAHKİM MAHKEMESİ (COURT OF ARBITRATION FOR SPORT-CAS)	
I. TARİHÇESİ	11
II. CAS'IN YARGILAMA USULLERİ	11
A. OLAĞAN TAHKİM METODU	12
B. TEMYİZ TAHKİM METODU	12
C. TAVSİYE METODU, ...	12
D. ARABULUCULUK METODU	13
SONUÇ	14
KAYNAKÇA	15

KISALTMALAR CETVELİ

HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
TKHK	: Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TBB	: Türkiye Barolar Birliği
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
CAS	: Spor Tahkim Mahkemesi(Court of Arbitration for Sport)
THKY	: Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği
İİK	: İcra ve İflas Kanunu
SGM	: Spor Genel Müdürlüğü
GSGM	: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü
AHD	: Ad Hoc Tahkim(Division)
UEFA	: Avrupa Futbol Birliği
HD	: Hukuk Dairesi
a.g.e	: Adı Geçen Eser
E.	: Esas
K.	: Karar
Bkz	: Bakınız
S.	: Sayı
C.	: Cilt
s.	: sayfa

GİRİŞ

Çalışmanın ilk bölümünde spor hukukundaki tahkime ilişkin hukuki düzenlemeleri incelemeyden önce hukuki düzlemde spor hukuku alanı dışındaki konularda Anayasa'da veya kanunda öngörülen zorunlu tahkim düzenlemelerine ve bu düzenlemelerle zorunlu tahkime tabi kılınan konularda tam anlamıyla bir tahkim yargılaması olup olmadığının yanı sıra zorunlu tahkimde görevli olan hakemlerin niteliği itibarıyla alternatif çözüm metodu olan tahkim yargılamasındaki hakemlerle aynı sayıp sayılmayacağına değindik.

Ülkemizin Kıta Avrupası Hukuk sisteminde yer almasından mütevellit idare hukuku alanında getirilen zorunlu tahkim yolunun dostane çözüm yolları içindeki tahkimin temel ilkesi olan taraf iradelerinin serbestçe ortaya konulabilmesi sorununa da tartışmalı hukuk çerçevesinde değerdendik.

Çalışmanın asıl konusunu oluşturulan Spor hukukundan doğan uyuşmazlıklarda taraflar arasında tahkim kaydı ya da anlaşması olmasa dahi Anayasa'da ve kanun gereği zorunlu tahkime başvuru düzenlemelere değindik. Zorunlu tahkim dışında taraflar arasında tahkim anlaşması ya da tahkim kaydının varlığı ile ihtiyari olarak tahkim yoluna başvurulabileceği yine kanaatimce tahkim yargılamasına başvurmada en önemli neden olan hızlı bir şekilde uyuşmazlıkların karara bağlanması noktasında çok daha hızlı karar vermeyi gerektirecek anlık bir çözüm metodu olan Ad Hoc Tahkimine ve yine hızlı karar verilmesini gerektiren bir diğer konu olarak Spor Hukukunda gelecek dönem ücretlerinin belirlenmesinde Ücret Tahkim konusunu değerdendirdik. Son olarak çalışmanın İkinci bölümünde Ülkemizin de tarafı olduğu çok sayıda uyuşmazlık konusunda karar veren Spor Tahkim Mahkemesini genel bir çerçeve içinde ele aldık.

BİRİNCİ BÖLÜM

ZORUNLU TAHKİME İLİŞKİN DÜZENLEMELER

ZORUNLU TAHKİME İLİŞKİN DÜZENLEMELER

Türk hukukunda zorunlu tahkime ilişkin çeşitli düzenlemeler vardır. Ancak zorunlu tahkim olarak kanunla veya Anayasa’da düzenlenen haller sınırlı sayıdadır. Zorunlu tahkim ihtiyari tahkime göre istisnaidir. Bu sebeple çalışmamın ilerleyen kısımlarında değineceğim düzenleme son derece önemli bir nitelik arz etmektedir. Anayasa’daki spor tahkimine ilişkin düzenlemeyi incelemeden önce hukukumuzda spor hukuku dışındaki diğer hukuk dallarındaki zorunlu tahkime ilişkin kanuni düzenlemelere değinmek gerekirse;

A. 6502 SAYILI TÜKETİCİNİN KORUNMASI HAKKINDA KANUN (TKHK)

Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 68. Maddesine bakıldığında Tarafların İcra ve İflas Kanunundaki hakları saklı olmak kaydıyla; değeri dört bin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda ilçe tüketici hakem heyetlerine, altı bin Türk Lirasının altında bulunan uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyetlerine, büyükşehir statüsünde bulunan illerde ise dört bin Türk Lirası ile altı bin Türk Lirası arasındaki uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyetlerine başvuru zorunludur. Bu değerlerin üzerindeki uyuşmazlıklar için tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılamaz.¹Kanunda öngörülen parasal sınırlar her yıl tebliğ ile güncellenmektedir.² Ancak her ne kadar böyle bir düzenleme mevcut olsa dahi zorunlu tahkim düzenlemesi var gibi gözükse de kanaatimce hakem heyetine başvuru zorunlu kılınması Tüketici Hakem Heyetlerinin tam anlamıyla tahkim yargılaması yaptığı sonucuna varılmaması gerekmektedir. Öğretide de Tüketici Hakem Heyetlerinin hukuki niteliği tartışılmıştır. Öğretideki bir görüşe göre tüketici hakem heyetine başvuruyu zorunlu kılan bu düzenleme hukukumuzdaki zorunlu tahkime örnek teşkil etmektedir. Görüşün temel dayanağı ise hakem heyetinin verdiği kararların bağlayıcı nitelik arz etmesidir.³ Öğretideki bir diğer görüşe göre tüketici hakem heyetlerinde adil yargılanma hakkının

---

¹ RG 28.11.2013/28835

² 6502 Sayılı Kanunun 68. Maddesindeki parasal sınırların 1/1/2020 tarihinden itibaren uygulanması ile ilgili olarak 31/12/2019 tarihli ve 30995 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan tebliğde güncellenmiştir.

³ Aydın Zevkliler/Murat Aydoğdu, *Tüketicinin Korunması Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004, s. 426; Ermenek, s. 580

güvence altında olmaması ve kanunun düzenleniş sistematığı gibi temellendirmeler doğrultusunda tüketici hakem heyetinin alternatif uyuşmazlık çözüm mekanizması olarak nitelendirilmektedir.⁴Öğretideki bir başka görüş tüketici hakem heyetini ne zorunlu tahkim mekanizması ne de niteliğinin alternatif bir çözüm mekanizması olmadığı görüşüdür. Bu görüşe göre Tüketici Hakem Heyetinin hukuki mahiyette kendine özgü (sui generis) nitelik arz etmektedir.⁵ Tartışmaların kaynağını Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği 8. Maddesine göre heyette görevli beş kişi bulunmaktadır. Bu beş kişi içinden baro tarafından görevlendirilen bir temsilci hukukçu olması ve Tüketicinin Korunması Hakkındaki Kanunun 68. Maddesinde öngürülen ve 30995 sayılı tebliğdeki parasal sınırın altında hakemler tarafından verilecek olan kararların Tüketici Hakem Heyeti Yönetmeliği 26. Maddesi gereği kararların icrasında İcra İflas Kanunu göre ilamların yerine getirilmesine ilişkin hükümlerin uygulanmasıdır.

6502 sayılı kanunda yapılan yargılamanın tahkim yargılaması olduğuna dair açıkça bir ibareye rastlamamaktayız. Ancak hukukta kesin bir sonuca ulaşmak ya da görüş ileri sürmek için kanunun lafzi yönden incelenmesi çoğu zaman yeterli olmamaktadır. Şekli olarak inceleme dışında Tüketici Hakem Heyetlerinin ve kararlarının hukuki nitelendirmesi için tahkim yargılamasıyla 6502 sayılı kanundaki düzenlemenin uzaklaşan ve yakınlaşan yönlerini karşılaştırmalı incelemek yerinde olacaktır. Tahkim alanında hakem olabilmek için her uzmanlık alanı için farklı esaslar öngörülebilmektedir. Bunlardan en önemlisi alanında uzmanlaşmış kişiler olunmasıdır. Tüketici Hakem Heyeti Yönetmeliği Madde 6'ya baktığımızda üyelere aranan şartlarda dört yıllık fakülte mezunu olunması yeterli görülmüştür. Nitekim Yönetmeliğin aynı maddesinin ikinci fıkrasında “Dört yıllık fakülte mezunu olma şartını taşıyan üye bulunamayan yerlerde, üyeler illerde yüksekokul veya lise, ilçelerde ise en az ilköğretim mezunları arasından görevlendirilir. Denkliği Yüksek Öğretim Kurulu ya da Milli Eğitim Bakanlığınca kabul edilen eğitim kurumlarından birini bitirmiş olanlar da üye olarak görevlendirilebilir veya seçilebilir.” İbaresini de yer almaktadır. Tüketici Hakem Heyeti üyelerinden sadece bir üye hukukçudur. Hukukçu olan üye için de deneyim veya kıdem şartı aranmamıştır. Hukukçu üye dışındaki üyeler yönetmelikte bahsettiğimiz şartları taşımaları dahilinde hakem olabilmektedir. Tahkim yargılamasında hakemler genellikle alanında uzmanlaşmış (tahkim yargılaması yapacağı alanda çalışmalar yapan belli bir deneyime veya kıdeme sahip) kişilerdir. Bu bağlamda Tüketici Hakem Heyeti'nde

---

⁴ Murat Aydoğdu, *Tüketici Hukuku Dersleri*, Adalet Yayınevi, Ankara 2015, s. 344.

⁵ Ali Cem Budak, “6502 s. TKHK'ya göre Tüketici Hakem Heyetleri”, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C. 16, Özel Sayı 2014, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, s.80

bulunan üyeler uzmanlaşma niteliği yönünden tam anlamıyla tahkim hakemi konumuna getirmemektedir. Bu nedenle Tüketici Hakem Heyetinde yapılan yargılamayı tahkim yargılaması konumundan uzaklaştırmaktadır. Tahkim yargılamasında kararların, tarafları bağlayıcı nitelik arz etmesi yönünden bakıldığında Tüketici Hakem Heyetlerinin kararlarının tarafları bağlayıcı olması ve ilamların yerine getirilmesine ilişkin hükümlerin uygulanması yapılan yargılamayı her ne kadar tahkim yargılamasına yakınlaştırsa da kanaatimce yapılan yargılama hukuki nitelik gereği öğretideki kendine özgü olma görüşünün içinde değerlendirmelidir.

B. ZORUNLU TAHKİME İLİŞKİN DİĞER HUKUKİ DÜZENLEMELER

Diğer zorunlu tahkimi öngören düzenlemeler; 3533 sayılı Umumi Mülhak ve Hususi Bütçelerle İdare Edilen Daireler ve Belediyelerle Sermayesinin Tamamı Devlete ve Belediye veya Hususi İdarelere Aid Daire ve Müesseseler Arasındaki İhtilafların Tahkim Yoluyla Halli Hakkında Kanun⁶,5684 sayılı Sigortacılık Kanunu⁷, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu⁸, 3039 Çeltik Ekimi Kanunu⁹ ve 1512 sayılı Noterlik Kanunu'nun 49. Maddesi Menkul Kıymetler Borsaları Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'nin 13. Maddesinde uyuşmazlıkların idari kurullarla çözümlenmesi öngörülmüştür.¹⁰

---

⁶ Kanun Numarası:3533,Kabul Tarihi:26.06.1938,RG 16.07.1938/3961

⁷ RG 14.06.2007/26552

⁸ RG 07.11.2012/28460

⁹ Kanun Numarası:3533,Kabul Tarihi:26.06.1938,RG 16.07.1938/3961

¹⁰ Nuray Ekşi,*Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Tahkim*,İstanbul,Beta Yayıncılık,2019,s.48.

İKİNCİ BÖLÜM

SPOR HUKUKUNDAN DOĞAN UYUŞMAZLIKLARDA TAHKİM METODLARI

I. SPOR TAHKİM HUKUKUNA İLİŞKİN ANAYASAL DÜZENLEME

Ülkemizde alternatif çözüm yolu içinde değerlendirebileceğimiz yollar istisnai olarak Anayasa, Kanun veya diğer hukuki düzenlemelerde yer alarak zorunlu hale getirilmiştir. Bu düzenlemeler dışında başvurulacak tahkim genellikle ihtiyari tahkimdir. Kanaatimce aslolan alternatif çözüm yollarının zorunlu tutulması değil, taraf iradelerine bırakılmasıdır. Nitekim makalemizde taraf iradeleri doğrultusunda tarafların kendi seçimi ile gidilen spor tahkimine geçmeden önce hukuki düzenlemelerle zorunlu tutulan spor tahkimini irdelemek istiyoruz. Hukukun herhangi bir dalında araştırma yapılırken kuşkusuz ilk olarak normlar hiyerarşisinde en üst basamakta yer alan Anayasa Hukukuna bakmak yerinde olacaktır. Anayasamızda tahkime ilişkin iki düzenleme mevcuttur; bunlardan ilki spor tahkimine ilişkin zorunlu tahkim yolu ikincisi ise Anayasa'nın 125. Maddesinde yer alan idarenin işlem veya eylemlerinden kamu hizmeti ile ilgili imtiyaz şartlaşma ve sözleşmelerinde bunlardan doğan uyuşmazlıklarda milli veya milletlerarası tahkimin öngörülebileceği yer almaktadır. Ancak Anayasadaki spor tahkimine ilişkin düzenleme ile tahkim zorunlu kılınsa da kamu hizmeti ile ilgili imtiyaz şartlaşma sözleşmelerinde kanun yolu açık bırakılması yönünden düzenlemenin tahkimin ihtiyari ya da alternatif bir çözüm metodu olarak ele alındığı sonucuna ulaştırmaktadır.

Anayasa'da idare hukuku alanında öngörülen tahkim düzenlemesi doktrinde ve uygulamada çok çeşitli tartışmaların doğmasına sebebiyet vermiştir. Nitekim Türkiye Kıta Avrupası Hukuk Sisteminin içinde yer almaktadır. Özel hukuk ve idare hukuk alanları ayrılmıştır. Kişilerarası hukuka özel hukuk kuralları uygulanırken, taraflardan birinin devlet olduğu hukuki uyuşmazlıklara idare hukuku kuralları uygulanmaktadır. Bu denli kesin bir ayrımın olması, tarafların eşit konumda olmaması gibi sebepler düşünüldüğünde alternatif çözüm metodlarının idare hukuku alanında uygulanması taraf iradelerinin serbestçe ileri sürülebilmesi gibi alternatif çözüm metodlarının genel ilkelerine aykırılık teşkil edebilecektir. Doktrinde de tahkimin niteliği sebebiyle idare hukukunda uygulanmayacağına yönelik, tahkimin tarafların üzerinde serbestçe tasarruf edebilecekleri

bir alan olması, oysa idare hukukunun kurallarının kamu düzeninden olması ve bu alanda kamu yarının söz konusu olması gibi temellerdirmeler ile tahkimin idare hukuku alanında uygulanamayacağını ifade etmektedir.¹¹

Anayasa'nın 59. Maddesine göre Devlet, her yaştaki Türk vatandaşlarının beden ve ruh sağlığını geliştirecek tedbirleri alır, sporun kitlelere yayılmasını teşvik eder. Devlet başarılı sporcuyu korur. (Ek fıkra: 17/3/2011-6214/1 md.) **Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Tahkim kurulu kararları kesin olup bu kararlara karşı hiçbir yargı merciine başvurulamaz.** Anayasa'daki bu düzenleme ile spor faaliyetlerinin yönetim ve disiplinine ilişkin hukuki uyuşmazlıklarda tahkim hakemleri kararlarının kesin olması ve adli yargı yolunun kapatılması yönüyle spesifik olarak belirtilen konulara ilişkin uyuşmazlıklarda tahkim yolu zorunlu kılınmıştır. İhtiyari tahkim yolunda tahkim yoluna gidilebilmesi için tarafların tahkim yoluna gideceklerine ilişkin iradelerinin yer aldığı tahkim sözleşmesi ya da hükmü yer alması gerekirken, zorunlu tahkim metodunda zaten yasal düzenleme ile başvuru zorunlu kılındığından taraflar arasında ayrıca bir tahkim sözleşmesine gerek yoktur.

II. SPOR TAHKİM HUKUKUNDA ZORUNLU TAHKİME İLİŞKİN KANUNİ DÜZENLEME

A. DOĞRUDAN SPOR HUKUKUNDAN DOĞAN UYUŞMAZLIKLARIN ZORUNLU TAHKİM YOLUYLA ÇÖZÜMÜ

Spor hukukunda tahkim yoluna başvuruyu zorunlu kılan iki kanuni düzenleme yapılmıştır. Bunlardan ilki 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanundur. ¹²İkinci düzenleme ise 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'dur.¹³

Yukarıda bahsedilen bu düzenlemeler Anayasa Mahkemesinin 02.07.2009 tarih ve 2006/118 E - 2009/1-7 K sayılı kararı ile 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunun 9. maddesinin 7. fıkrasında yer alan "... Tahkim Kurulu Kararlarının kesin olduğu..." şeklindeki düzenlemeyi iptal etmiş, keza 06.01.2010 gün ve 2010/61 sayılı kararı ile de 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanunun 6/4 maddesinde Tahkim Kuruluna ilişkin "... ve bu kararlar aleyhine yargı yoluna başvurulamaz..." şeklindeki düzenlemeyi de kaldırmıştır. Anayasa

¹¹ Siddık Sami Onar, *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, 3. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1966.s.1590-1591.

¹² RG 16.05.2009/27230

¹³ RG 28.05.1986/19120

Mahkemesinin vermiş olduğu bu iptal kararı üzerine Tahkim Kurulu kararlarına karşı Adli Yargı yolunun açıldığı ve Spor Yargılamasında bir kaosun oluşacağı görüşü ifade edilmeye başlanmıştır.¹⁴

Futbola ilişkin uyuşmazlıkların TFF içinde iki kurul görev yapmaktadır. İlki; TFF Tahkim Kurulu iken ikincisi; TFF Uyuşmazlık Çözüm Kuruludur. 5894 sayılı Kanunla TFF Tahkim Kurulu tarafından karara bağlanan ihtilaflar için zorunlu tahkim yolu öngörülmüştür. 5894 sayılı kanun TFF statüsü ve Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatı 2011 yılı düzenlemesi ile hem ihtiyari hem de zorunlu tahkim kuruluydu.01.08.2015 tarihli yeni Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Talimatının yürürlüğe girmesiyle eski tarihli yani UÇK'yı hem zorunlu hem de ihtiyari tahkim yolu olarak öngören düzenlemeyi yürürlükten kaldırmıştır. TFF Statüsü 56. Maddesi ile UÇK Talimatı 2015'in 2. Maddesiyle ile UÇK futbola ilişkin sözleşmeler açısından zorunlu tahkim kurulu haline gelmiştir.¹⁵

B. 3533 SAYILI KANUN İLE SPOR HUKUKUNDAN DOLAYLI OLARAK DOĞAN UYUŞMAZLIKLARIN ZORUNLU TAHKİM YOLU İLE ÇÖZÜMÜ

Kanun kapsamındaki idareler arasında çıkan uyuşmazlıklarda tahkim yoluna başvuru zorunlu kılınmıştır. Zorunlu tahkim usulü olduğunu gösteren ibareleri şu şekilde özetleyebiliriz. Öncelikli olarak ihtiyari tahkim yolunda hakemleri taraflar kendi iradeleriyle seçebiliyorken bu kanunda anılan hallerde hakemler ve uygulanacak olan hukuk kuralı kanun tarafından belirlenmiştir. Yine ihtiyari tahkim yolunda taraflar hakemler için belirli bir ücret takdiri yapmışken bu kanunla anılan hallerdeki tahkimde bu kanunla anılan hallerde görev alan hakemler herhangi bir ücret almamaktadır.

İhtiyari tahkim yolunda konu sınırlaması taraflara bırakılmışken, bu kanunla anılan hallerdeki uyuşmazlıklar bakımından sınırlama kanunla öngörülmüştür. 3533 sayılı Kanunda tarafların hakemi reddedip reddedemeyeceğine ilişkin bir hüküm bulunmamaktayken,¹⁶ 6100 sayılı kanun gereği yapılan ihtiyari tahkim yargılamalarında taraflara hakemi reddedebilme imkanı tanınmıştır. 6100 sayılı HMK'da hakemin verdiği kararlara ilişkin iptal veya kanun yoluna gidilebilmekteyken 3533 s yılı kanunda

---

¹⁴ Yılmaz Savaşer, " Spor Hukukunda Güncel Sorunlar-III" Anayasa Mahkemesi'nin İptal Kararları Işığında GSGM ve TFF Tahkiminin Geleceği Konulu Sempozyumu, İstanbul/Ataköy,Olimpiyatevi,2011, s.155-160.

¹⁵ Nuray Ekşi,*Spor Tahkim Hukuku*,Beta Yayıncılık,İstanbul,Ekim 2015,s.143.

¹⁶ Anayasa Mahkemesi 1968/57E. 1969/29K. Sayılı Kararı ile 3533 sayılı kanun uyarınca görev yapan hakemin reddedilememesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına karar vermiştir.

hakemin vereceği kararlar için kanun yolu öngülmemiş itiraz merci olarak kararı veren hakem gösterilmiştir.¹⁷

Spor hukuku bakımından Yargıtay 4. Hukuk Dairesi 04.02.2010 tarihli 2009/3797E. 2010/865K. sayılı kararında da Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü ile Kars Belediye Başkanlığı arasındaki tazminat davasında Kars 2. Asliye Hukuk Mahkemesi tarafından kısmen kabul kararını bozarak uyuşmazlığın 3533 sayılı kanun içinde değerlendirilerek tarafların yargı yoluna değil zorunlu tahkime gitmesi gerektiğine yönelik karar vermiştir.

III. SPOR HUKUKUNA İLİŞKİN UYUŞMAZLIKLARDA İHTİYARİ TAHKİM YOLU

Önceki konu başlıklarında da değindiğim gibi tahkim kural olarak tarafların iradesine dayanan alternatif bir çözüm yoludur. Asıl olan taraf iradesiyken tahkimin zorunlu kılınması istisnaidir dolayısıyla hukuksal bir düzenleme olması gerekmektedir. Hal böyleyken ihtiyari tahkim metodunda tarafların tahkim yoluna başvuracaklarına ilişkin irade beyanlarını gösteren tahkim anlaşmasının varlığı aranmaktadır. Bu tahkim anlaşması tarafların esas yaptıkları sözleşmeye ekleyecekleri bir hüküm ile mümkün kılınabilecekken taraflarca ayrıca bir tahkim sözleşmesi de yapılabilmektedir. Ancak hukuki bir düzenleme ile zorunlu kılınan tahkim için tahkim anlaşmasının varlığı aranmamaktadır. Doğrudan kanun veya Anayasa'dan kaynaklı bir haktan dolayı tahkim yoluna gidilmektedir. İhtiyari tahkimde taraflar arasındaki tahkim anlaşmasının esas etkisi, özel bir hakem yargılaması için münhasır bir yetki ile adli yargı yolunun bertaraf edilmesi ve buna bağlı olarak dava yolunu engelleyen bir itirazın yapılmasıdır.¹⁸

Taraflar iradelerini belirten tahkim anlaşmasında ya da asıl sözleşmeye içindeki tahkim kaydında aralarında doğan uyuşmazlıkta yargılamayı yapacak olan hakem veya hakemlerin sayısını, hakemleri, niteliklerini, tahkim şartına uygulanacak olan hukuku, tahkim yargılamasının tabi olacağı hukuku, yargılamasının usul ve şeklini, tarafların

---

¹⁷ Selman Özdemir, "İdareler Arası Uyuşmazlıklarda Mecburi Tahkim", *Türk İdare Dergisi*, Sayı 475, Aralık 2012, s.181-183.

¹⁸ Engin Nomer, Nuray Ekşi, Günseli Gelgel Öztekin, *Milletlerarası Tahkim Hukuku*, C. I, 4. Baskı, İstanbul 2013, s.2.

başvurabilecekleri ispat araçlarını ve yargılama esnasında kullanılacak olan dili serbestçe belirleyebilirler.¹⁹

Zorunlu tahkim dışındaki hallerde mutlak suretle tahkim anlaşmasının ya da tahkim kaydının varlığı şarttır. Hakemler yapmış oldukları yargılamadaki yetkilerini anlaşma veya tahkim kaydındaki taraf iradelerinden alır. Dolayısıyla Anayasa'dan ve yukarıda bahsettiğim kanunlar dışındaki spor hukukundaki uyuşmazlıklarda tahkim yoluna gidilebilmesi için tahkim kaydının olması zorunludur.

IV. SPOR HUKUKUNDAKİ UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜNDE AD HOC TAHKİM YOLU

Spor hukukundan doğan uyuşmazlıklarda Ad Hoc Tahkim metodu geçici veya özel amaçlı tahkim yoludur. Bu metodun en bilindik örneği CAS Ad Hoc Dairesi (CAS AD HOC DIVISION) oluşturmaktadır. 1996 yılında Atlanta Olimpiyat oyunlarındaki uyuşmazlıkları 24 saat gibi kısa sürede karara bağlamak için kurulmuştur. 1998 yılında CAS tarafından iki AHD daha kurulmuştur. Bunların ilki Nagano'da düzenlenen Kış Olimpiyat Oyunları, ikincisi ise Kuala Lumpur'da düzenlenen commonwealth oyunlarında görev yapmıştır. Bu iki AHD Atlanta olimpiyatlarında olduğu gibi organize edilmiş ve uygulanan usul de hemen hemen aynı olmuştur. Ancak Atlanta'dan farklı olarak bu oyunlarda 6 hakem görev almıştır. 2000 yılında Avrupa Futbol Birliği (UEFA) tarafından Belçika ve Hollanda'da organize edilen Avrupa futbol şampiyonasında da kendisine müracaat edilen AHD, aynı yıl düzenlenen Sydney Olimpiyat Oyunları'nda da kurulmuş ve Atlanta olimpiyatlarına benzer şekilde görev yaparak olimpiyat oyunları süresi içinde 15 davayı karara bağlamıştır.

Sözü edilen bu spor organizasyonlarının her biri için ayrı ayrı kurulan ve sadece bu organizasyonlar devam ettiği süre içinde görev yapan AHD görev süresi ve yetkisi spor müsabakalarının tamamlanmasıyla sona ermektedir. Bu yüzden bir spor organizasyonunda görev yapacak bir AHD'nin oluşumu, çalışma esasları ve uygulanacak usul ile ilgili olarak her spor organizasyonu için özel kurallar belirlenmektedir.²⁰

---

¹⁹ Nomer, Ekşi, Gelgel Öztekin a.g.e s.1.

²⁰ Erkan Küçükgüngör, "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Milletlerarası Tahkim", Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, C.53 Sa.2,s.21-22

Bu metodun oluşturulmasındaki en önemli etken kısa sürede karar verilebilecek bir metod oluşturmaktır. Yine Ad Hoc tahkiminde kısa sürede verilen kararlarının temyizi de mümkün olmamakla birlikte verilen kararlar kesin ve icra edilebilir niteliktedir.

V. SPOR HUKUKUNA İLİŞKİN UYUŞMAZLIKLARDA ÜCRET TAHKİMİ

Ücret tahkimi Beyzbol tahkimi olarak da adlandırılmaktadır. Her ne kadar Beyzbol tahkimi olarak adlandırılrsa da başka alanlarda da kullanılabilen bir tahkim metodudur. Bu tahkim metodunda sporcu ve kulüp gelecek sezon için sporcuya verilecek ücrete ilişkin teklifte bulunur. Hakem heyetinin karar verirken temel kıstası ücret teklifi ile kulübün ücret teklifinin ortalamasını oluşturur. Nitelik olarak hızlı karar verilmesini gerektiren bir uyuşmazlık olduğundan hakemler kararlarını 24 saat içinde vermektedir.²¹

---

²¹ Frederick N. Donegani, *Examining the Role of Arbitration in Professional Baseball*, 1994 Sports Law J., s191

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SPOR TAHKİM MAHKEMESİ

(COURT OF ARBITRATION FOR SPORT-CAS)

I. TARİHÇESİ

Spor Tahkim Mahkemesi (CAS-Court of Arbitration for Sport) 1980'li yıllarda sportif faaliyetlerden doğan hukuki uyuşmazlıkların çözümü için bağımsız bir uluslararası yapıya ihtiyaç olduğuna dair tartışmalar başlamıştır. 1981 yılında Uluslararası Olimpiyat Komitesi Başkanı spora ilişkin uyuşmazlıklarda adli mekanizma olması gerektiğine yönelik fikir ileri sürmüştür. 1983 yılında Uluslararası Olimpiyat Komitesi, CAS'ın Statüsünü onaylamıştır söz konusu Statü 1984 yılında yürürlüğe girmiştir. CAS Statüsü oluşturulurken Milletlerarası Adalet Divanı'nın Statüsüne paralellik sağlanmıştır. CAS ilk kurulduğu zamanlar iki fonksiyonu yerine getirmekteydi. İlki CAS'ın yetki vermesi halinde uyuşmazlıkların kesin olarak karara bağlanması ikincisi ise, tek tarafın CAS'a başvurması üzerine CAS'ın bağlayıcı olmayan tavsiye niteliğindeki kararlar vermesiydi.

CAS'ın spor hukuku içinde önemli bir yere sahip olmasında Olimpiyatlarda ve uluslararası yarışmalarda uluslararası nitelikteki oyuncular için CAS'ın dopingden doğan uyuşmazlıklarda münhasır yetkili bir kurul olması; uluslararası ve ulusal federasyonların talimatlarında CAS'ın yetkisinin kabul edilmesidir.²²

CAS, İsviçre'de kurulmuştur. CAS'ın şubeleri Sydney ve New York'ta bulunmaktadır. Tahkim yeri neresi olursa olsun hakem kararı Lozan'da verilmiş kabul edilmektedir. Bu düzenlemeyle birlikte tahkimin gerçekte nerede gerçekleşmiş olduğuna bakılmaksızın yapılan tüm yargılamalarda aynı usul hukukunun uygulanması ve iptal davalarının aynı mahkemede yani İsviçre Federal Mahkemesi'nde açılması sağlanmıştır. Bu düzenlemeyle birlikte tahkim yerine göre değişkenlik göstermeyen kararlar verilmesi amaçlanmıştır.

II. CAS'IN YARGILAMA USULLERİ

CAS'ın yargılama usullerini dört başlık halinde incelenmektedir. Bunlar;

- Olağan Tahkim Metodu (Ordinary Arbitration Procedure)
- Temyiz Tahkim Metodu (Appeals Arbitration Procedure)

---

²² Eric Gilson, *Exploring The Court Of Arbitration For Sport*, 2006 LLJ, s.504.

- Tavsiye Metodu (Advisory Procedure)
- Arabuluculuk Metodu (Mediation Procedure)

A. OLAĞAN TAHKİM METODU

Bu yargılama usulünde taraflar daha önce tahkim, mahkeme ya da herhangi bir kuruma başvurmamıştır. Yapılan yargılama ilk derece yargılaması usulü olarak adlandırılabilir. Bu metotta genellikle sporcunun sözleşmesinden kaynaklanan uyuşmazlıklarda başvurulmaktadır. Yine sayıla uyuşmazlık halinde CAS uzlaştırma yoluna da başvurulabilir.

Olağan tahkim metodunda yargılama süresinde hakemlerin karar verme süreleri 6-12 ay arasında değişmektedir. Bu süre CAS tarafından bildirim alındığı günü izleyen günden itibaren işler. Tatil günleri ve iş günü olmayan günler bu sürelere dahildir.

B. TEMYİZ TAHKİM METODU

Temyiz tahkim yoluna en çok sportif yapılar tarafından verilen disiplin cezaları, anti-doping kuralı ihlali, sporcuların yarışmalara katılıp katılmayacağına ilişkin kararlar, sporcuların yarışmalardan men edilmesine ilişkin kararlar, sporcuların transferlerine ilişkin kararlar, sporcuların sözleşmesinin ihlali halinde ödenecek tazminatlara ilişkin kararlar aleyhine başvurular yapılır.²³ Ancak sportif yapıların teknik konularda verdiği kararlar CAS temyiz tahkim yolunun kapsamı dışında kalmaktadır.²⁴

Temyiz yargılamasında hakemlerin karar verme süresi 3 aydır. Bu süre hakem heyeti başkanının gerekçeli talebi üzerine Temyiz Tahkim Dairesi başkanı tarafından uzatılabilir.²⁵

C. TAVSİYE METODU,

Taraflardan birinin uyuşmazlık konusu ile alakalı CAS'a başvurması ile birlikte tavsiye niteliğinde karar verebilir. CAS'ın verdiği karar tarafları bağlayıcı karar vermemektedir.

---

²³ Corina Louse Haemmerle, *Choice of Law in The Court of Arbitration for Sport: Overview, Critical Analysis and Potential Improvements*, 2013, s.301.

²⁴ Haemmerle, a.g.e, s.301

²⁵ CAS Tahkim Kuralları md. R59

D. ARABULUCULUK METODU

Spor tahkim Mahkemesinde uygulanan arabuluculuk metodu CAS Arabuluculuk Yönetmeliği'nde düzenlenmiştir.

Spor Tahkim Mahkemesi nezdinde arabuluculuğa başvurulabilmesi için 2 şart gereklidir: Uyuşmazlık parasal olmalı ve uyuşmazlık sporla ilgili olmalıdır. Uyuşmazlığın parasal olması sebebiyle disiplin ve doping konularında arabuluculuk hizmetinden faydalanılamaz. Uyuşmazlığın temelinin spora dayalı olması gerektiği için spordan kaynaklanan sponsorluk uyuşmazlıkları ve iş uyuşmazlıkları da arabuluculuk prosedürünün işletilebileceği uyuşmazlıklardandır.²⁶

---

²⁶ Nihat Güman, "Spor Tahkim Mahkemesi Arabuluculuk (Mediasyon-Uzlaştırma) Kuralları", *Prof.Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan*, Y. 2009, C.1, İstanbul, s.800-801.

SONUÇ

Hukuk sistemimizde zorunlu tahkim öngörülen haller sınırlı sayıdadır. Bunun en önemli sebebi tahkim yargılamasında genel olarak taraf iradelerine dayanmasıdır. Tahkim yargılamasında temel olan taraf iradelerinin ortaya konulmasıdır bu nedenle hukuki düzenleme ile zorunlu kılınan tahkim yolu istisnaidir. Doktrinde de hukuki düzenlemelerle getirilen zorunlu tahkim yolunun alternatif bir çözüm yolu olmadığını görüşü de ileri sürülmektedir ki bu görüşe bende taraf iradelerinin tam anlamıyla ortaya konulmaması yönüyle katılmaktayım. Ülkemiz gibi idari hukukuna ayrı hukuk kurallarının uygulandığı Kıta Avrupası Hukuk Sistemi'nde taraflar arasında tam anlamıyla eşitlikten bahsedemeyeceğimizi için alternatif çözüm yollarının idare hukuku alanına uygulanmasının pek doğru olmayacağı kanaatindeyim.

Spor hukukundan doğan hukuki uyuşmazlıklarda sporun yönetimi ve disiplinine ilişkin konularda Anayasa gereği zorunlu tahkime gidilmekte ve yapılacak olan yargılama hakemlerin vermiş olduğu kararlar bakımından adli yargı yolunun kapatılmıştır. Bunun dışında iki düzenleme mevcuttur. Bu düzenlemelerin Anayasa'ya aykırılığı sebebiyle kaldırılmıştır çalışmanın içeriğinde detaylı bir şekilde açıklanmıştır. Spor hukukunda hukuki düzenlemelerle getirilen zorunlu tahkim yoluna gidilebilmesi için taraflar arasında tahkim anlaşması yapılmasına gerek yoktur. Ancak hukuki düzenleme dışında öngörülen tahkim yolları dışındaki uyuşmazlıklar bakımında tahkim yoluna başvurulabilmesi için taraflar arasında tahkim anlaşmasının varlığı şarttır.

Uluslararası düzeyde spor hukukundan doğan hukuki uyuşmazlıklarda yeknesaklık sağlamak amacıyla Spor Tahkim Mahkemesi kurulmuştur. Spor Tahkim Mahkemesinin verdiği kararlar bağlayıcı kararlardır ancak Spor Tahkim Mahkemesi'ne taraflardan sadece birinin başvurduğu uyuşmazlıklarda bağlayıcı olmayan tavsiye niteliğinde kararlar da verebilmektedir.

KAYNAKÇA

1. ZEVKLİLER Aydın/AYDOĞDU Murat, *Tüketicinin Korunması Hukuku*, Seçkin Yayıncılık, Ankara 2004.
2. AYDOĞDU Murat, *Tüketici Hukuku Dersleri*, Adalet Yayınevi, Ankara 2015.
3. BUDAK Ali Cem,"6502 s. TKHK'ya göre Tüketici Hakem Heyetleri", *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C. 16, Özel Sayı 2014, Prof. Dr. Hakan Pekcanitez'e Armağan, s.80.
4. EKŞİ Nuray,*Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nda Tahkim*,İstanbul,Beta Yayıncılık,2019.
5. ONAR Sıddık Sami, *İdare Hukukunun Umumi Esasları*, 3. Bası, İsmail Akgün Matbaası, İstanbul, 1966.
6. SAVAŞER Yılmaz," Spor Hukukunda Güncel Sorunlar-III" *Anayasa Mahkemesi'nin İptal Kararları Işığında GSGM ve TFF Tahkiminin Geleceği Konulu Sempozyumu*"İstanbul/Ataköy,Olimpiyatevi,2011,s.155-160.
7. EKŞİ Nuray, *Spor Tahkim Hukuku*,Beta Yayıncılık, İstanbul, Ekim, 2015.
8. ÖZDEMİR Selman, "İdareler Arası Uyuşmazlıklarda Mecburi Tahkim", *Türk İdare Dergisi*, Sayı 475, Aralık 2012, s.181-183.
9. NOMER Engin, Nuray Ekşi, Günseli Gelgel Öztekin, *Milletlerarası Tahkim Hukuku*, C. I, 4. Baskı, İstanbul, 2013.
10. KÜÇÜKGÜNGÖR Erkan, "Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Milletlerarası Tahkim ", *Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C.53 Sa.2,s.21-22
11. DONEGANİ Frederick N. ,*Examining the Role of Arbitration in Professional Baseball*,1994 Sports Law.J.
12. GILSON Eric ,*Exploring The Court Of Arbitration For Sport*,2006 LLJ,
13. HEAMMERLE Corina Louse, *Choice of Law in The Court of Arbitration for Sport: Overview*,Critical Analysis and Potential Improvements, 2013.
14. GÜMAN Nihat , "Spor Tahkim Mahkemesi Arabuluculuk (Mediasyon-Uzlaştırma) Kuralları", *Prof.Dr. Hüseyin Hatemi'ye Armağan*, Y. 2009, C.1, İstanbul, s.800-801.